

Plan społeczno-klimatyczny: Jak wspierać obywateli w transformacji?

Spotkanie Instytutu Reform oraz Forum Energii

30 stycznia 2025 r., godz. 13.30 – 15.15

otwarte spotkanie *online*

Cel spotkania

Celem spotkania jest przedstawienie i przedyskutowanie propozycji reform i inwestycji, które powinny znaleźć się w *Planie społeczno-klimatycznym (PSK)* i służyć systemowej minimalizacji zjawiska ubóstwa energetycznego oraz transportowego w Polsce.

Punktem wyjścia do dyskusji będzie nowy raport Instytutu Reform dotyczący Planu społeczno-klimatycznego, jako instrumentu systemowej zmiany w sektorze budynków i transportu oraz nowa analiza Forum Energii dotycząca reform, które pozwolą skuteczniej wydatkować fundusze przeznaczone na wsparcie gospodarstw domowych w transformacji energetycznej.

Spotkanie będzie okazją do wielopoziomowego dialogu dotyczącego przygotowania i wdrożenia przez Polskę PSK i stanowić wsparcie dla administracji rządowej w procesie opracowywania Planu na finalnym etapie.

Agenda

13:30 - 13:45	Powitanie uczestników i wprowadzenie do spotkania – Instytut Reform
13:45 - 14:10	<i>Pokonać ubóstwo energetyczne i transportowe. Plan społeczno-klimatyczny jako instrument systemowej zmiany.</i> Wojciech Augustowski, starszy analityk ds. polityk publicznych, <i>Instytut Reform</i> Michał Wojtyło, analityk ds. polityk publicznych, <i>Instytut Reform</i>
14:10 - 14:30	<i>Trzy kroki do skutecznego wsparcia gospodarstw domowych środkami ze Społecznego Funduszu Klimatycznego.</i> Konstancja Ziółkowska, starsza specjalistka ds. polityki społecznej, <i>Forum Energii</i>
14:30 - 14:50	Komentarze • Pan Jan Ruszkowski, Dyrektor Zarządzający, Fala Renowacji • Pan Bartosz Jakubowski, Ekspert Centrum Analiz Klubu Jagiellońskiego ds. transportu • Pani Aleksandra Krugły, p.o. Dyrektorki ds. rzecznictwa, Fundacja Habitat for Humanity Poland • Przedstawiciel/ka samorządu Moderacja <i>Forum Energii</i>
14:50 - 15:10	Sesja pytań i odpowiedzi Moderacja <i>Instytut Reform</i>
15:10 - 15:15	Podsumowanie spotkania – Instytut Reform

Kontekst spotkania

System ETS2

W maju 2023 roku na forum unijnym oficjalnie przyjęto regulacje prawne o utworzeniu nowego systemu handlu uprawnieniami do emisji CO₂ w sektorze budownictwa i transportu drogowego, tzw. [ETS2](#). System ten wejdzie w życie w 2027 roku (lub 2028 roku w przypadku wysokich cen paliw). Wdrożenie ETS2 ma ograniczyć emisje w sektorach, które dotychczas nie podejmowały wystarczających działań na rzecz dekarbonizacji. W tym celu na sprzedawców paliw kopalnych z tych sektorów zostaną nałożone dodatkowe koszty związane z zakupem uprawnień do emisji CO₂, co wpłynie na końcową cenę paliw na rynku. Nowe opłaty odczują gospodarstwa domowe ogrzewające mieszkania węglem lub gazem, wzrosną również ceny paliw na stacjach. ETS2 stworzy dodatkowy bodziec do przyspieszenia dekarbonizacji polskiej gospodarki ale wiąże się też z wyzwaniem społeczno-ekonomicznymi wynikającymi z rosnących kosztów paliw kopalnych dla odbiorców końcowych.

Społeczny Fundusz Klimatyczny

Aby zminimalizować negatywne skutki systemu ETS2, na mocy [rozporządzenia UE 2023/955](#) utworzono Społeczny Fundusz Klimatyczny (SFK). SFK zapewni państwom członkowskim środki finansowe ze sprzedaży uprawnień do emisji w systemie ETS2 na wsparcie grup znajdujących się w trudnej sytuacji w związku z rosnącymi kosztami ogrzewania oraz benzyny oraz na przyspieszenie transformacji sektora budownictwa i transportu drogowego. SFK ma działać w latach 2026-2032, umożliwiając uruchomienie programów pomocowych dla grup zagrożonych ubóstwem energetycznym i transportowym rok przed zaplanowanym na 2027 rok uruchomieniem systemu ETS2.

Polska jest największym beneficjentem Funduszu, otrzymując łącznie 11,4 mld euro (18% całości). Szacuje się, że w 2026 roku Polska otrzyma ok 3 mld zł, a w kolejnych latach (2027-2030) roczne wsparcie wzrośnie do 10 mld zł.

Plan społeczno-klimatyczny

Środki ze Społecznego Funduszu Klimatycznego będą wydatkowane na podstawie przygotowanego przez Polskę *Planu społeczno-klimatycznego*. Dokument należy przedstawić Komisji Europejskiej do czerwca 2025 r. Plan powinien zawierać opis krajowych reform i inwestycji mających na celu złagodzenie skutków wprowadzonych opłat za emisję gazów cieplarnianych. Za opracowanie Planu odpowiada Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

Z Funduszu można finansować m.in.: renowację budynków, dostęp do przystępnych cenowo energooszczędnych mieszkań, obniżanie emisji ogrzewania i chłodzenia budynków, wsparcie podmiotów publicznych i prywatnych oferujących mieszkania socjalne, dostęp do bezemisyjnych i niskoemisyjnych pojazdów i rowerów oraz infrastruktury służącej do ich ładowania lub tankowania, rozwój rynku używanych pojazdów bezemisyjnych, a także działania promocyjne wspierające rozwój przystępnego cenowo transportu publicznego i zrównoważonej mobilności.

Plan może obejmować tymczasową pomoc finansową dla gospodarstw domowych i osób najbardziej narażonych na rosnące koszty transportu i ogrzewania po wdrożeniu ETS2. Bezpośrednie transfery pieniężne mogą jednak stanowić maksymalnie 37,5% środków z Planu społeczno-klimatycznego. Muszą mieć one przy tym charakter tymczasowy i służyć jedynie łagodzeniu skutków wdrożenia ETS2. To oznacza, że nie mogą zastępować krajowych wydatków budżetowych.